

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

November

Årgang 75 . Nr. 9

1990

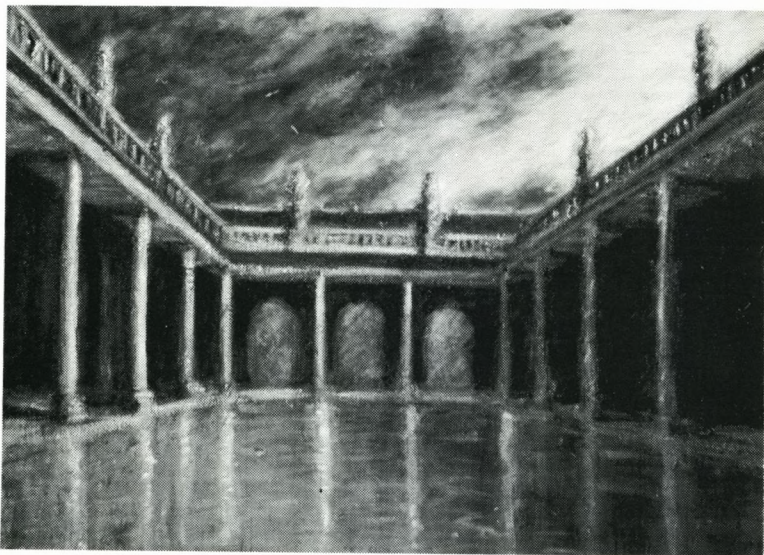

Nachspiel hos »Erik den Røde«

Sv. Gerner, foto

4. OKTOBER TIL 10. NOVEMBER 1990

BALDER OLRIK NYE MALERIER

THE GREAT ROMAN BATH, BATH, 1990, MIXED MEDIA
PÅ LÆRRED, 130x180 CM.

GALLERI FAURSCHOU

ST. STRANDSTRÆDE 21 • DK 1255 KØBENHAVN K.
TELEFON 45 / 33 91 41 31 • TELEFAX 45 / 33 91 11 86

ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG-FREDAG: 11-18 • LØRDAG: 11-14

Tale ved årsfesten 1990 af Ole Høeg (S 46) chef for Socialstyrelsen

Kære unge studenter fra årgang 90, kære rektor, kære formand, kære jubilarer, kære forsamling, mine damer og herrer!

Jeg er blevet bedt om at sige nogle ord her ved årsfesten til jer unge studenter fra 1990. Altså et par ord fra en 1946-student, rundt regnet et sted i oldtiden.

Det er med en mærkelig blanding af nostalgi, af had/kærligheds-følelser, jeg står her på denne talerstol fyldt op af fortættede mindelser om kammeraterne fra dengang, deres nederlag og sejre, om lærere og lærerpersonligheder, som vi bogstaveligt levede sammen med døgnet rundt, om de få piger vi havde her på den markante drengeskole, med mandelærere og begrænsede muligheder for omgang med byens døtre. Vi havde jo dengang, trods bleballer, vandballer og kongeballer, et nærmest voyeur-agtigt forhold til det andet køn, når vi bogstaveligt talt kikkede ind over hækken til husholdningsskolens unge damer. Vi havde også denne idylliske natur med den blå sø, med gedebollerne og robådene, og så de historieladede bygninger som rammerne om det hele.

Jeg var selv alumne her fra 39-46, og livet har sikkert radikalt forandret sig i forhold til vores skoletid, men muligvis med nogle fælles træk. Disse forskelligheder og måske ligheder skal være mit tema og tro ikke, at jeg i dag skal komme med gode råd til jer. Alderen giver en vis ydmyghed på dette felt.

Den 9. april 1940 gik jeg om morgenen på vej fra Vænget til skole efter at frøken Bruun havde set neglene efter og adjunkt Blem havde kontrolleret, at indeskoene var stillet på plads. Vejen gik hen over Store Plads for denne 12-årige alumne, og pldselig tordnede nogle tyske bombefly han over pladsen med kurs mod hovedstaden. Ved morgensangen formanede rektor Raaschou-Nielsen os til ro og besindighed, og om eftermiddagen hjalp vi med at sætte mørklægningsgardiner op.

Skoleårene var præget af denne indestængthed. Vort had til besættelsesmagten og dens håndlangere blev mere og mere fuldtonende som besættelsesårene gik. Men tryk avler modtryk og det satte kraftige spor i vore ønsker om at ændre på forholdene: at lave tingene om, at det *skulle* og kunne lade sig gøre at udvikle et nyt, mere menneskevenligt samfund med rummelighed og plads for alle.

Ved translokationen i 1946 mindede daværende rektor Bohn os om vore forpligtelser og vort ansvar som landets kommende ledere.

Og der stod vi så med vor udlængsel ovenpå idyllen, vor higen efter at gøre en indsats for en ny udvikling og et nyt samfund, og samtidig med den indre usikkerhed som fulgte af isolationen. Trods det rige indre liv med sport, kammeratskab, debat og småkrige, så prægede denne isolation vor selvoplevelse. Os? Ledere? Var manden gal?

Mange år senere i begyndelsen af 80'erne var jeg til en konference for Statens ca. 50 direktører. Hen under aftenen sad jeg og snakkede over en stille whisky med min nyligt afdøde kollega og gode ven *Niels Hermansen*, direktør for de videregående uddannelser i Undervisningsministeriet. Pludselig gik det op for os, at vi begge var Soranere, og at jeg i hvert kune huske Niels, som var en habil forbildsspiller. Vi gik så direktørkredsen igennem og fandt ud af, at af de 50 direktører var 9 Soranere – altså 18%

Jeg nærmer mig nu en pointe, der måske angår jer om forskelle og mulige ligheder. Dengang udgjorde andelen af studenter nogle få procent – vist 4% af en årgang – hvor vi i dag er nået op til vist 38% inklusive HF.

Dengang havde vi tid og ro, selv om vi måske nok følte, at vi af og til havde travlt med at nå rundt på alle aktivitetsområder. Vi valgte med den største selvfølgelighed

hed det studium, vi havde lyst til og havde rimeligt let ved at skaffe os ind i det erhverv, hvor vi gerne ville være.

I dag har vi så fået adgangsbegrænsning og det karaktærræs, som er en følge heraf, og som vel nok også må have præget jeres skoletid. Men vi har måske også nogle fællestræk. Min årgang fra 46 følte et stærkt behov for at komme ud, at se, at opleve den verden, vi havde været udelukket fra under krigen – den verden, som vi gerne ville lære at kende og bidrage til at gøre bedre. Efterkrigstiden gav os mulighed for at være med til at udvikle et velfærdssamfund på godt og ondt, som er beundret verden over, ikke mindst på grund af sit net af beskyttelse af mennesker med handicap og mennesker i nød.

Her finder jeg så den måske afgørende parallel. Midt i jeres 3. gymnasieår har vi oplevet afslutningen af den kolde krig, symboliseret ved murens fald den 9. november 1989. I står derfor også lige ved begyndelsen af en ny efterkrigsperiode med helt nye udfordringer og helt nye muligheder på tærskelen til et nyt og meget bredere Europa, end vi blot kunne drømme om, bare året før, altså medens I gik i 2.G.

De nye internationale dialogmuligheder har åbnet sig lige for øjnene af os og jer, medens I har opholdt jer her i Sorøs lille danske idyl og billedligt talt midt i den danske provinsialisme og selvoptagethed, hvor vi andre har sløset så groft, at vi har verdensrekord i udlandsgæld og en uanstændig høj arbejdsløshed.

Som dengang står vi og I overfor håbet om at opbygge en ny og bedre verden, nu her hvor informationsteknologien og den internationale debat hen over jerntæpperne har åbnet op for grænserne mellem Øst og Vest.

Markedsøkonomien og konkurrencen har vundet indpas overalt, både i vest og i øst og det betyder et afgørende paradigmeskift på kort tid med store omstillinger. Ingen kan isolere sig fra den internationale udvikling, og vi står nu over for spørgs-

målet om vi kan bevare solidariteten, klare miljøproblemerne og videreudvikle kulturarven. Det afhænger naturligvis af os selv, om vi skal klare dette problem.

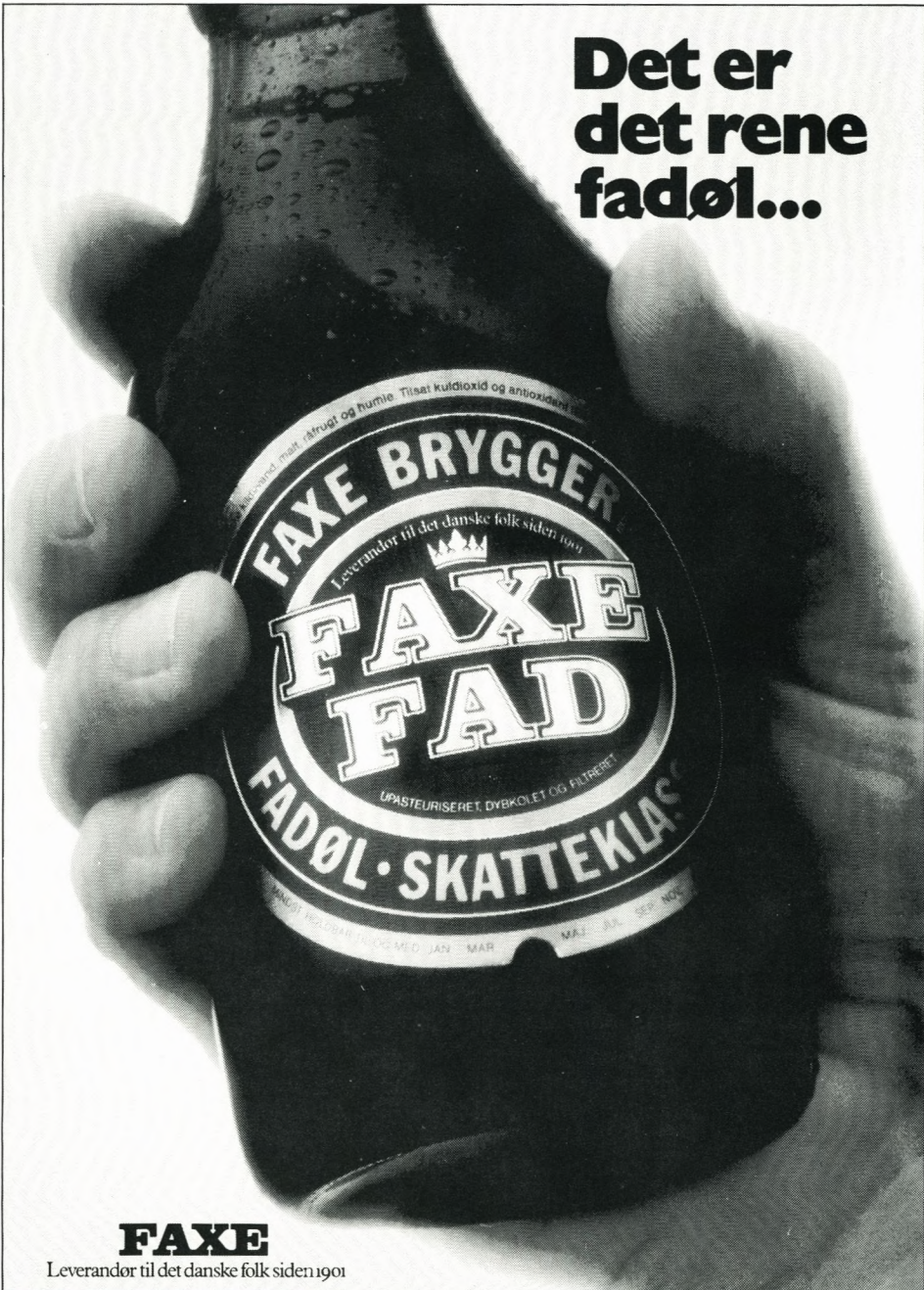
Lige her og nu står I unge foran at skulle tilrettelægge jeres videreuddannelse og jeres livsbane. Jeg vil tro, at I ligesom vi andre vil være mærkede af Sorø-idyllen med søen og de grønne skove, kammeratskabet og de fælles oplevelser i skole og fritid, og i den herlige natur, som Hauch beskriver i sangen. I står ligesom vi foran nogle store udfordringer, men I har langt flere udviklingsmuligheder end vi havde i det nye internationale samfund. Jeg håber og tror at I vil vide at udnytte disse muligheder. Der ligger i Sorø-traditionen mange internationale netværker, fordi Sorøerne er placeret rundt i verden – langt mere end på landets gymnasieskoler i øvrigt. Mon ikke disse internationale netværker vil blive forstærket af jer i de kommende år. Jeg tror i det hele taget, at det netværk der dannes her på skolen kan blive af stor betydning for jer allesammen, hvis I forstår at udnytte det. Set i bakspejlets klare syn har dette netværk af sorøerne haft meget større betydning for os, end vi dengang tænkte eller kunne forudse. Det er i hvert fald min oplevelse og min erfaring.

På mange måder synes jeg, at I hører til de virkelig privilegerede i samfundet med langt større muligheder end I måske aner. Måske har I også svært ved at overskue denne situation, men jeg er sikkert på, at det danske og det internationale samfund har hårdt brug for en indsats fra jer, hvor end I så placerer jer, og en lederrolle er bestemt ikke den eneste vej til at yde en indsats for andre mennesker og dermed for jer selv.

Vi har alvorligt brug for jer, og det er godt for mennesker, at der er brug for dem, at blive brugt, at yde noget *for* andre, *med* andre for dermed også at udbygge selvidentitet, selvopfattelse og selvansvarlighed.

Lykke til på vejen og velkommen ind i det netværk, som I selv skal være med til at bygge videre ud!!

**Det er
det rene
fadøl...**

FAXE

Leverandør til det danske folk siden 1901

Opråb!

Soraner-Biografier 1951-1980

Saxtorph har modtaget hvervet som hovedredaktør for udarbejdelsen af den nye række Soraner-Biografier. Da den sidste halve snes årgange i den gamle række, der slutter med 1960, er temmelig »magre« – de biograferede stod i mange tilfælde i et uafsluttet uddannelsesforløb – har man besluttet at starte den nye række med året 1951. *Schousboe* ('28) har indsamlet et stort materiale, men opgaven er så stor at det bliver nødvendigt med flere under- og mellemredaktører ligesom ved udarbejdelsen af den gamle række. Én mand kan ikke klare arbejdet alene! *Interesserede opfordres hermed til deltagelse i dette vigtige arbejde! Alle oplysninger om soranere i tidsrummet 1951-1980 (begge årgange inclusive) har interesse, og husk venligst: Enhver der har gået på Sorø Akademis Skole – med eller uden afgangseksamen! – er gammel soraner og bliver dermed indskrevet i biografierne! Opmærksomheden henledes på jubilæumsinvitationer, der indeholder vigtige oplysninger; alle, der har udarbejdet sådanne lister, bedes sende materialet til redaktøren lektor mag.art. Niels M. Saxtorph, H.C. Ørstedes Vej 32, 1879 Frederiksberg C, telefon 31 31 65 31, der samler trådene i sin hånd og som kan give yderligere oplysninger.*

Overskæringen af Otto V. Sommer (S 37)

Egentlig blev jeg overrasket, da jeg i sidste nummer læste, at overskæringstraditionen stadig opretholdes som en Valborgsaften-fest den 30/4, for bortset fra sangen i Fratergården og på Trekanten er tre vigtige elementer i overskæringen for længst forsvundet.

Allerede i 1936 forbød DSB elevernes færden på og langs jernbanelinien ved den traditionelle lille overskæring et stykke øst for landstationen. Om forbudet skyldtes, at lyntogene var begyndt at køre i maj 1935, eller at særligt modige og dristige skulle vise sig ved at løbe over skinnerne så nær som muligt, når toget nærmede sig, ved jeg ikke, men det sidste er det mest sandsynlige, for jeg mener at kunne huske, at en elev i foråret 1935 var lige ved at standse et tog, uden at det dog havde noget med overskæringen at gøre.

Det andet element i overskæringen var overgangen til hvide huer, men det forsvandt, da uniformen blev afskaffet i begyndelsen af 70'erne, og det tredje element var rygningen. Normalt måtte kun 2. og 3. G ryge, men ved overskæringen røg alle

fra 1. mellem og opefter dels i skoven og dels under vandringen frem og tilbage. Mangen 11-12 årig fik sikkert her sin første tobakskvalme. Idag må vel alle elever ryge undtagen i timerne.

Tidligere mente man, at overskærings-traditionen startede samtidig med jernbanen København-Korsør, der åbnedes den 27/4 1856, men *det er ikke rigtigt*. Selvfølgelig har elever valfartet til landstationen, da toget havde nyhedens interesse. Det samme gjorde vi andre, da lyntogene blev sat i drift den 15/5 1935, hvis vi da ikke ligefrem kunne se og høre dem fra klassen.

Noget tyder på, at overskæringstraditionen går tilbage til begyndelsen af 1970'erne. *Gordon Norrie* 1) elev 1866-73, havde aldrig hørt noget om overskæringen i sine syv år på skolen, *Fr. Matthiessen*, 2) elev 1868-75, havde deltaget i overskæringer, og *Victor Bruun* 3) elev 1872-79, mindedes dem som en årligt tilbagevendende begivenhed.

Den sidste overskæring på selve dagen fandt sted den 30/4 1934, thi året efter måtte den aflyses på grund af snevej! Dog

tog vi de hvide huer på, og den allersidste overskæring holdtes forsinket den 6/5 1935. I 1936 blev overskæringen (sangen i Fratergården) transmitteret i radioen, efter at vi var vendt tilbage fra skoven, hvor vi havde været samlede omkring Navnebøgen, og hvor overskæringen fandt sted på den måde, at *Erik Winther* 4) og jeg holdt en ret lang snor, som så blev skåret over af en tredje (jeg husker ikke hvem). Altså dog overskæring! Mellem Winther og Sommer.

I 1937 afløstes overskæringen, som omtalt i sidste nummer, af Valborgbål i Rævebakkerne, men om det blev en tradition, ved jeg ikke. Mine sønner 5) gik i skolen 1970-75, og ingen af dem mindes noget om Valborgbål.

NOTER:

1) *Gordon Norrie* (1855-1941), anset of-

talmolog, stabslæge i hæren, dr. med.h.c., formand for Soransk Samfund 1925-37. Den længste formandsperiode til dato. Memoireforfatter.

2) *Frederik Matthiessen* (1855-1931), cand. polyt., lærer senest lektor ved Sorø Akademis Skole 1883-1925. Skrev *Baldurs Saga* 1916 og afsnittet om skolen 1822-1912 i den store Sorøbog.

3) *Victor Bruun* (1860-1928), byretsfuldmægtig i Kbh. senere sagfører på Frbg. Memoireforfatter.

4) *Erik Winther* (f. 1918), skibsreder i Hellerup.

5) *Otto Sommer* (f. 1956), fuldmægtig i Told- og Skattestyrelsen, cand. jur. og *Peter Sommer* (f. 1960), eksportchef for Fjernøsten i Radiometer International A/S., merkonom.

Historiske og aktuelle foto's

Soranerbladet vil gerne bringe såvel historiske som aktuelle fotos, der returneres efter brugen.

Her er et foto fra 1947 som viser formanden Ib Juul under et studium af Sorø kirke, ledet af lektor Balslev.

Blikkenslager Ole Munter har rekonstrueret de to smukke smedejernslamper ved Vængets indkørsel. De var næsten rustet op i foråret 1990.

Aage Mensing-Kristensen: Johannes Mejers kort over Sorøegnen

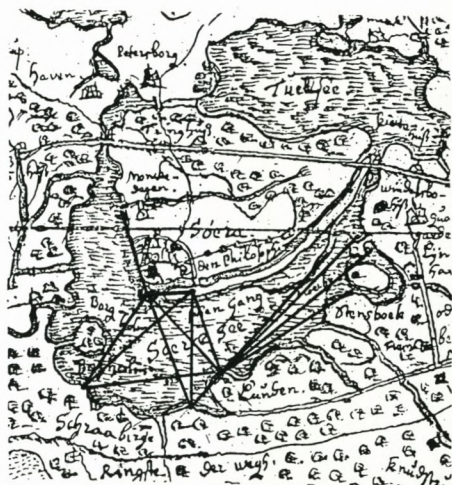
Aage Mensing-Kristensens bog om Johannes Mejers kort over Sorøegnen er meget spændende og interessant læsning for alle, som interesserer sig for Sorøs historie, for overkartografen har arbejdet med dette emne i mange år. Han kom ind på det gennem slægtsforskning, idet hans forfædre har været fæstebønder under Sorø Akademi, og Jens Vendelbo, der fra Vindelbrohuset førte opsyn med Christian IV's Kongevej over Sorøholmen og fik dusører for at skyde heste for vogne, der uden tilladelse benyttede Kongevejen, hørte også til hans slægt, og da *Niels Erik Nørlund* (S 1903) i samarbejde med Geodætisk Institut udgav Johannes Mejers kort over det danske rige i 1942, fik han fat i nogle korrekturtryk, og så var han leveret!

Helt enestående er det, at det er en topgraf og kartograf, der på sin faglige baggrund med et kritisk blik kikker Mejer over skuldrene og faktiske følger ham på opmålingsrejserne på Sjælland.

Desværre er de originale kort gået tabt, mens kun kladder og udkast er bevaret, og derfor kræves der et særligt detektivarbejde for at rekonstruere dem.

Professor ved Sorø Akademi Hans Lauremberg havde af Christian IV fået til opgave at tegne et kort over Sjælland og Lolland-Falster, men da der ikke forelå noget resultat efter over 20 års forløb, blev arbejdet overdraget Johannes Mejer. Man har troet, at to kort over Sorøegnen bygger på Laurembergs arbejde, men det kan ikke være rigtigt, da disse to kort må dateres til 1659 og 1669, og da var Lauremberg død.

Derimod har Lauremberg tegnet et Sjællandskort i målestokken 1: 335.000, trykt hos Jan Jansson i Amsterdam i 1644. Dette kort er meget detaljeret, og at det har haft betydning for Mejer, kan man se af, at han gentager flere fejl fra sin for-gænger.

På dette kort ses midt i Sorø Akademi og den lille Sorø by med den omgivende vold og grav og Filosofgangen ud til Tuel Sø. Den østre del af Sorø Sø (Flommen) udmunder i Tuel Sø for langt mod øst (ved Krebshuset). Vindelbrohuset er også placeret forkert.

Stregerne på kortet er sigtelinier til bakker, kirketårne og andre markante steder i terrænet som hjælp til placering af signaturer. Dette kort og en række andre med tilsvarende sigtelinier kan være resultater af akademisternes praktiske øvelser i landmåling, som matematikprofessoren underviste i. Hans Laurembergs søn Sebastian overtog sin fars stilling i 1658.

SUZUKI

Salg - Service

Aut. -forhandler

NIELS THIELE

Automobil

STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

De gamle veje

De to gamle veje gennem Sorøegnen er tidligere skildret af C.M. Schmidt, Fritz Jacobsen, Alex Wittendorff og Jørgen Blix, og de er ikke indbyrdes enige. Deres resultater gennemgås og vurderes kritisk og illustreres med udsnit af Videnskaberens Selskabs opmålingskort og de meget nøjagtige udskiftningskort og ved undersøgelser i terrænet.

Som det forhåbentlig er fremgået af ovenstående omtale er dette værk meget interessant læsning, til hvis udgivelse Velux-Fonden af 1981 og Egholtfonden har ydet store tilskud.

Sorø Lokalhistoriske Selskabs kasserer Lena Kristensen har som redaktør af værket lagt et meget stort arbejde i renskrivningen.

Bogen er smukt indbundet på 200 sider og fås ved *skriftlig* bestilling hos
*Lena Kristensen Akademigrunden 10,
4180 Sorø.*

*Pris: 230 kr. + porto.
Oplag 500 eksemplarer.*

Niels Erik Treschow ny akademigartner

Den 1. september fik Akademihaven sin nye gartner. Hans U. Schwartzbach fort-

Fuchsierne i Akademihaven er rykket ind i de moderne drivhuse.

sætter dog et par måneder endnu i stillingen, så han kan sætte sin efterfølger ind i de mange opgaver, der kommer til at påhvile ham: selve Havens drift, kirkegårdens administration og stillingen som vicevært for Stiftelsens købstadejendomme.

Treschow er godt forberedt til opgaven som akademigartner, idet han kommer fra en stilling som gartner ved Frederiksborg Slotshave.

Job søges

HAVES: Masser af energi, loyalitet, overlærerstatus, EDB/INFORMATIK, erfaring, ambitioner, 25 gode arbejdsår endnu.

ØNSKES: Arbejdsgiver, der har brug for medarbejder i det nordjyske inden for EDB, Kommunikation. Hvadsomhelst + 22.000 kr. pr. måned.

HVORFOR?: Skilsmisse og ønske om at vende tilbage til familiens rødder for at skabe en ny tilværelse med fremtid i for min 15-årige søn og undertegnede.

INTERESSERET?: Ring eller skriv venligst til:

Kim Schaumann (S 1967)
Hauslundevej 6
2900 Hellerup
Tlf. 31 62 62 24

Jysk afdeling

holder ikke Holbergaften i år. Derimod vil vi vise Sorøfilmen. Arrangementet afholdes på Bygholm Parkhotel i Horsens, fredag den 7. december 1990 kl. 19.00.

Aftenen starter med spisning, som i kraft af rimelig likviditet i afdelingen kan tilbydes til kr. 50,- pr. person.

Efter spisningen vises Worm's Sorøfilm. Til slut vil der være mulighed for socialt samvær.

Øboerne er som sædvanligt velkomne.

Tilmelding til formanden, *Hans Andersen*, tlf. 86 25 62 90, eller kassereren, *Peter Erbs*, tlf. 75 51 86 22, gerne i god tid.

Apropos Holberg

»Jeppe of the Hill« i USA

Den meget berejste Ludvig Holberg nåede aldrig at sætte sin fod i Amerika, men nu er hans komedier udsendt der i udvalg under titlen: »Jeppe of the Hill and other Comedies by Ludvig Holberg. Translated from the Danish by Gerald S. Argetzinger and Sven H. Rossel. Illinois University Press 329 sider.

Professor Billeskov Jansen har anmeldt bogen i Politiken den 9. august i år og er absolut tilfreds:

»De to oversættere har sat sig høje mål. De ønsker, at deres Holberg ikke blot skal være korrekt og foreståelig, men også færdig til opførelse, scenevenlig, grydeklar... Jean de France er oversat med forrygende samspil mellem det engelske og Jeans franske miskmask, da han tvinger forældrene til at danse: »Pardi! mardi! peste! Tete Bleu! Now I'm mad! Can't you just give me this pleasure«. Erasmus bliver slået ud af sin ulærde brors argumentation: »Oh! I could die! It's the devil incarnate who's talking! I never thought in my whole life such words could fall from a peasant boys lips.«

»Biblioteca Holbergiana«

Den 20. september blev en mærkedag i Sorø Akademis Biblioteks historie, fordi

Bibliotekets store og meget værdifulde Holbergsamling, takket være *Velux Fonden* fik en stor gave i form af professor F.J. Billeskov Jansens samling af bøger, som Holberg omtaler i sit forfatterskab og sandsynligvis har ejet.

Professoren har gjort sig megen umage for at få de »rigtige« udgaver af disse værker, som er af stor interesse for Holbergforskere.

Velux Fonden har købt denne samling og overdraget den til Biblioteket, der har indrettet et særligt rum til samlingen, der også rummer de bøger fra Holbergsamlingen, der ikke er anbragt i den brandsikre box.

Overdragelsen fandt sted i Bibliotekets læsesal, hvor Stiftelsen Sorø Akademis formand kontorchef *Niels Thye* bød forsamlingen velkommen i det gamle boldhus, den eneste bygning, der endnu står fra Christian den Fjerdes tid, og som nu fungerer som Bibliotek, hvis skatte Stiftelsen har sikret ved tyverialarm og en brandssikker box til de mest værdifulde bøger. En særlig velkomst rettede Thye til Billeskov Jansen, der har samlet »Biblioteca Holbergiana« og takkede *Velux Fonden* og dens stifter *Villum Kann Rasmussen* (S 27), der også var kommet til stede, for den store og værdifulde gave.

Rektor *Arne Østergaard* (S 29), der også er formand for Tersløsegaard, foretog den formelle overdragelse. Det skulle ellers *Aage Kann Rasmussen* (S 22) have gjort, men han var forhindret i at komme på grund af sygdom.

Villum Kann Rasmussen takkede, fordi Biblioteket ville modtage gaven og overdrog købesummen til Stiftelsen. Sorø Akademis Bibliotek er jo ikke blot et skolebibliotek, men også åbent for almenheden, og det er godt at have kulturpletter uden for København!

Kontorchef Thye takkede på Stiftelsens vegne og forsikrede, at bøgerne var kommet i gode hænder, for vi sælger ikke ud af arvesølvet! Samlingen skal nok blive brugt, og stiftelsen vil værne om den.

Professor Billeskov Jansen takkede de mange gode kræfter, der har været med-

virkende, og sendte en hilsen til Aage Kann Rasmussen og takkede samtidig de mange gamle soranere, der gennem årene har værnet om Tersløsegaard.

Billeskov var glad for, at hans bøger var kommet til det sted, hvor de egentlig hører hjemme. De er afgjort af værdi som inspiration for videnskabsmænd, både yngre og ældre, de gamle tekster har interesse med deres kommentarer og gamle smukke bind og deres snydeoversættelser! Holberg var ikke særlig god til græsk, og så er det jo nyttigt at have en latinsk paralleltekst på samme opslag.

Derefter holdt Billeskov Jansen en forelæsning om Holbergs forhold til Montaigne, hvorefter de tyve deltagere begav sig til en god frokost i »Villereden« som Stiftelsens gæster.

Det var en god og minderig dag.

Red.

Erik Hammerich Damm (S 39)

15/7-1921 – 31/8-1990.

Efter studentereksamen blev Erik Hammerich Damm læge i 1950 og i 1959 speciallæge i klinisk kemi. Fra 1959 til 74 virkede han som overlæge på Skive og Kjellerup sygehuse og derefter overlæge i Esbjerg. I 1982-83 var han overlæge ved det dansk-saudi-arabiske hospitalprojekt i Gizan i Saudi-Arabien og derefter atter overlæge i Esbjerg, til han blev pensioneret i 1989, hvorefter han bosatte sig i København.

Han var en mand med mange interesser og blev kendt blandt soranske cricketspillere som medlem af Cricketklubben Soranerne 1954-59.

En Tradition?!?

Baronens 306 års dag

Mandag den 3. december 1990.

I Ranvigs indlæg i sidste nummer af Soraner-bladet kan man læse, at det efterhånden er ved at være en 70-årig tradition, at Akademiet sætter sit præg på Nationalscenen på Holbergs fødselsdag.

På trods af at soransk Samfund har holdt lav profil mht. teatertitionen de seneste år, så har undertegnede dog bemærket, at man stadig (heldigvis) støder på en hel del gammelsoranere til forestillingerne den 3. december – Også selv om der ikke bliver spillet Holberg pågældende aften.

Jeg vil gerne opfordre til, at vi gammelsoranere er med til at gøre den 3. december til en festlig aften ved vor tilstedeværelse – Det er også underholdende (- og opbyggeligt!) for 3. g'erne at se, at man holder traditionen ved lige – også når det ikke er gratis mere!

Det kongelige Teater spiller (efter planen) i år kun på Gammel Scene den 3. december. Det bliver Mascarade (Holberg/Carl Nielsen) – Så Holberg er såmænd ganske godt repræsenteret i år. *Billetter til forestillingen kan købes 3 uger (provinser: 3 uger + 1 dag) før forestillingen i Billetbestillingen tlf. 33 14 10 02 (kl. 13-20).*

Billetpriserne er:

230/190/160/100/60/40 kr.

Klaus Runge

December frokosten

Ved julefrokosten torsdag den 6. december kl. 12,00 hos Prag på Amagerbrogade er der traditionelt ingen taler, men Per Salling bebuder den sædvanlige bogauktion til fordel for Soranerbladet.

Et særligt trækplaster skal afsløres her:

Soranerbladet 1916-60 indbundet. Køberen kan få supplet i løse blade, hvad han mangler for at få det hele komplet. Det skal der nok blive rift om!

Rektor Bartolomæus Hoff

Rektor Bartolomæus Hoff er på dette billede iført soranersommerkasket i den form, som har været brugt fra 1898 til 1973.

I 1898 ophævedes tilladelsen til at be-

nytte stråhat for de to ældste klassers elever, og vinterkasketten fik samme form.

Bagsiden af Hoff's portræt bærer påskriften: »Til min kære ven *Aage Lind* ved hans bortgang fra Sorø fra hans heningvne H. 14-7-01. Det er *Aage Krarup Lind*, der stiftede et legat til Soransk Samfund, der er kommet en række soranske forfattere til gode i tidens løb.

Jens Juel-malerierne

af kronprins Frederik (VI) og kronprinsesse Marie er vendt tilbage til deres pladser på nordvæggen i Grønne Sal efter endt restaurering hos konservatorerne på Kronborg, så de kan nå at være med ved Kongeballet den 3. november. Det er tanken i de kommende år at fortsætte med at konservere de øvrige malerier, først i rækken kommer Ludvig Holberg, malet af Roselius.

Red.

Frokosten den 6. sept. 1990

Tilbage til »Prag« efter sommer-frokosterne på Ravelinen. Nye venlige ejere i de gamle omgivelser. »Nye ansigter« var mødt op, og nogle af dem sad på de (selvfølgelig!) sødeste og flotteste Sorø-piger som tænkes kan – og de så ud til at nyde samværet med »de gamle«:

Nestor Knud Hauerslev '23; Dan Fink '27; Arne Stauning '29; Niels Jørgen Tholl '33; Paul Rantzau '37; Niels Matthias Saxtorph '40; Fredrik Fogh og Hans Birger Mitens '41; Curt von Jessen '46; Per Salling, Mogens Stiefler og Hans der Tatzelwurm '73; fra 1986 var mødt: Karen Marie Sørensen (»Rie«), Lars Lemonius og Christiane Conradt Eberlin; fra 1987: Rasmus Brøndholt Nielsen, Carsten Skov og Klaus Runge; og fra 1989 mødte den sødeste rosin udi pølse-enden: Charlotte Skov.

De nyankomne blev korteligen indvie- de i forsamlingens bizarre sædvaner, som straks iværksattes: En skål for skolen med rungende hurrah'er og påfølgende fuldtonende fællessang, der takket være forsanger Saxtorphs smukke baryton og

glimrende hukommelse, også hvad teksten anbelanger, blev en gribende oplevelse for alle tilstedeværende førstegangsgæster. frokostforløbet var til ug! Da det ved store frokoster som denne – vi var 20 og sad tæt omkring langbordet – kan være svært for referenten fra sin plads ved bordenden at få kontakt med alle, så han sig nødsaget til at rotere rundt om bordet og bryde per- turberende ind (bagfra!) i de konverserende grupper og udspørge de nyankomne om deres syn på de gamle gamle soranere og deres gøren og laden. Det viste sig (som ventet!) at de befandt sig storartet og fandt os »engangere« særdeles ukedelige! Herlige tidender! Dog lå det lidt tungt med at få de hulde møer til helhjertet at love deltagelse i det følgende Nachspiel! Det fremgik tydeligt af deres betænkelige min- ner at de var galt underrettede om dette herlige frokost-vedhæng. Altså måtte refe- renten gå i dybden og beskrive Nachspiel- ets væsen og funktion og, navnlig, hæfte sig ved hvad Nachspielet *ikke* er: En syn- dens sump hvor unge uskyldige soraner- piger af fordærvede gamlinge von anno

dazumal listeligt under soraner-kammeratskabs måske bliver fristet til at boltre sig i alskens druk og fordærvselighed! – Det viste sig heldigvis at hele to (af de tre mulige) trodsede alle fæle frasagn og djøjnede os til øls hos »Erik den Røde«. et navn der måske hos den uindviede kunne tyde på ubunden vikinge-vildskab, men som i virkeligheden dækker over et særdeles nydeligt og behersket (!) sted, hvor respektable folk – soranere for eksempel – fylkes og lader ånd og vid funk! Således også denne gang: *Tholl* og *Stauning* og en anden én holdt ud til det sidste og kan overfor efterverdenen bevidne at alt gik sobert til! Pigerne var ligefrem henrykte, de lovede at komme igen – et godt tegn!

Frokosten var talerløs, men *Hauerslev* fortalte om sin lærer i svampekundskab, der kunne mere end sit Fadavor: han var specialist i mælkebøtter og brombær og havde inspireret ham til at samle 40 (fyre!) danske mælkebøtte-arter, som han egenhændigt havde monteret i et smukt herbarium in folio. Herbariet blev vist frem og på stedet skænket til Sorø Akademis naturhistoriske samling. – *Salling* meddelte at hans soraner-antologi »Fra Tugtens Tid« ville udkomme i løbet af oktober. Ved skæbnens gunst havde det vist sig muligt at udvide teksten og øge antallet af illustrationer uden at prisen ændredes: kr. 250,- for forudbestillere inden den 1. oktober og derefter kr. 300,-. Svegårds Bøghandel (53 63 00 27) modtager gerne bestillinger. *Salling* gjorde opmærksom på soransk godtkøb for tiden: *Ranvigs* fortræffelige Sorø-Krønike, I-II, til kr. 198,-, og *Eberts* interessante bog om Sorø Akademis bogtrykkere, til kr. 300,-, kan erhverves hos Biblioteksboghandelen, Kultovet 2, 1175 København K, der har købt restoplagene. Grib chancen! – *Saxtorph* meddelte nyt om Soraner-Biografiernes fortsættelse (se særskilt opråb). – *Curt von Jessen* bragte billedhuggeren Eric Erlandsens »Føniks-Brønd« på tale, han havde ikke modtaget noget respons på sin artikel i Soraner-Bladet (jan. 1990), med illustrationer, og lod spørgs-

målet gå videre: »Er man interesseret i sådan en brønd?« Billeder af brønden blev omdelt; *von Jessen* karakteriserede dette kunstværk som et oplagt »soransk emne«, som han syntes der måtte være interesse for; han ville være interesseret i at høre nærmere fra mulige interessenter. – »Føniks-Brønden« gav anledning til almindelig diskussion om »det soranske miljø«. *Fredrik Fogh* mente at der var midler til stede til bevaring af særprægede soranske æstetiske værdier, herunder de arkitektoniske, der bør hævdes og som rent »udvortes« understreger Sorø Akademis Skoles kvalitet. *Fogh* opfordrede soranerne til at udtrykke interesse for disse ting, der indbefatter så aktuelle foretagender som Hovedbygningens udvendige istandsættelse: det kedelige mørkegrå puds skal væk, men skal facaderne genopstå hvide eller »hvidlige«? udskiftet eller skal de blive som de er? Bortfaldet af hækkene omkring »Ingemanns have« betegnedes af nogle som ødelæggelse af »haverummet« foran skolen, andre syntes det var en gevinst. De to rækker af tårnhøje linde fra pavillonerne ned mod søen ødelægger Hovedbygningens rejsning og knuser de fine barok-huse, de bør tophugges! Alle hilste nyt tag på ridehuset velkomment, men nogle mente at det burde være af kobber, da taghældningen var for lille til et af tegl! – Al kritik er velkommen: »Das muss man sich s'gu beugen für!... som *Pihlkjær* sagde.

Paul Rantzau

Frokosten den 4. oktober

Harlang bød velkommen og intonerede straks vor gamle slagsang på den gammelkendte melodi. Hans klare røst greb os alle og snart var vi forenede i tanken om den stille sø. Der var ikke så meget som en skygge af »Staunings undervandsbåd«!

Dan Fink '27 var *Nestor*, skarpt forfulgt af *Gunner Holm-Petersen '31*; herefter fulgte lutter unge: *Aage Krebs* og *Willy Lund '32*; *Niels Jørgen Tholl '33*; *Niels Christian Wilhelmsen '36*; *Paul Rantzau*; *Jørgen Borch Jacobsen '39*; *Hans Birger*

Mitens og Robert Riis '41; Sven Gerner og Finn Harlang '45; Christian Glenstrup '48 Carl Christian Hanson '51; Thyge Winter-Jensen '54; Jan Stage '56; Hans Thomas Eriksen, Niels-Ulrik Kopp, Erik Palm og Hans Stage '58; Poul Andersen og Peer Wollenberg '60; Jesper Maabjerg '62; Niels-Erik Pedersen '66; Hans Kiewow, Inger-Margit gift med Per Salling, Mogens Schifter; René Michelsen '81, Klaus Runge og Lasse Tryde '87; og selvfølgelig sluttede rækken som sig hør og bør med superrosinen Ann Sørensen '88.

Frokostens højdepunkt var Sallings præsentation af sin soraner-antologi: »Fra Tugtens Tid« udgivet på Borgens Forlag. *Jarl Borgen '37* kunne desværre ikke være til stede in persona, da han var til bogmesse i Frankfurt, men han havde sendt to repræsentanter fra forlaget: *Egon Dinesen og Helge Jonsson*, der befandt sig så godt i vort lag at de lod os alle blive delagtiggjort i en kostelig gave, hvilket foranledigede at *Jørgen Borch Jacobsen* tog ordet: »Jeg kender en dame, som også den ældste her i salen, *Dan Fink*, kender ganske udmærket. Hun bor nemlig på Klinkbjerg 1 i Åbenrå og hedder Karen. Hun plejer at sieg til mig, at jeg er så velopdragen – og tilføjer så lidt spydigt: »For du har jo også gået på Sorø Akademi!«... Det med det velopdragne kan man måske sætte et spørgsmålstegn ved; men én ting er sikker, at vi på Skolen lærte at sige TAK, når vi havde fået noget! *Borgens Forlag* har været så venlig at skænke os en såkaldt »Kage på Fod«, og det vil jeg sammen med den øvrige forsamling sige *hjertelig tak* for og bede de to tilstedeværende repræsentanter for forlaget om at bringe videre til *Jarl Borgen* (Klapsalver!). *Dan* tog bolden op: »Jeg vedkender mig meget gerne bekendtskabet! Klinkbjerg nummer 1 er mit barndomshjem (opført 1752, ref.). Jeg har åbenbart af og til opført mig så dårligt, at jeg har måttet høre min mor sige: »Hvis du ikke er sød, må du til Sorø Akademi!«... det var for hende Skole og opdragelsesanstalt!! – Jeg kom der nu frivilligt og er taknemlig for

det kulturklima, vi levede i, og for den udvikling vi gennemlevede!«

Sallings tale om sit arbejde med »Fra Tugtens Tid« var så morsom at et andenhånds referat vil ødelægge alle de underfundige pointer. Talen vil senere blive bragt in extenso i bladet. Men det kan godt understreges her og nu at Salling med sit værk har bidraget smukt til et væsentligt hjørne af dansk kulturhistorie: Livet på Sorø Akademi oplevet indefra, fra elevernes side! Det har ingen gjort før *samlet!* Men Sallings bog medtager kun en lille bid af hans uhyre stofsamling (man se den og falde i svime over den myreflottige compilators brændende id!). Måtte der kunne skaffes yderligere midler til et supplerende bind af »Fra Tugtens Tid«, et værk som enhver soraner bør eje!

Da vi nu var ved skolevæsenet, fandt *Christian Glenstrup* tiden inde til at omdede nogle herlige mapper med prøver på *Anskuelsesbilleder* i genoptryk udgivet af Danmarks pædagogiske Biblioteks Skolehistoriske Samling, der ejer i tusindvis af disse herlige billedtavler, som vi ældre mindes med fryd; mange af dem er udført af tidens bedste kunstnerne i perioden fra ca. 1870 til ca. 1920; flere af dem var i brug helt op til midten af dette århundrede. Hvem mindes ikke titlerne: *Fra Landet* (en landsby med kirke, mølle, gård og marker hvor alle aktiviteter var anskueliggjort!), *Kornet høstes* (vel at mærke på rigtig gammeldags vis, med hesteforspændt høstvogn og en langskørtet pige der langer negene op!), og så en af de *moderne: Færdselstavle nr. 3 med mange cyklistere, en sporvogn og et prægtigt åbent automobil med chauffeur og rattet i højre side* (trykt i 1922)! *De smukke naturhistoriske og botaniske vægtavler kan alle vi ældre huske fra vor Sorø-tid.*

Da vi var så mange til denne store frokost at det eleverede antichambre var taget i fuld anvendelse, måtte referenten opgive at sniglytte. Mange strømmede til Nachspiel. Her gik diskussionen livligt, og Jan Stage fortalte medrivende os hjemmefødsning om forholdene ude i verden, hvor der sker noget – vi lærte meget!

Runde fødselsdage i november 1990

2. Skovejer Otto Hagemann (f. 10, S 29) Maribovej 245, 4900 Nakskov.
2. Tekn.ass. Steen Villingshøj (f. 40, R 57) ska.: Gl. Strandvej 114, 3050 Humlebæk.
7. Sekr.chef Peter Teusch (f. 40, S 60) Bødtchersvej 5, 5230 Odense M.
9. O.læge Kirsten Bronée (f. 10, S 28) Rådm. Steins Allé 24, A 717, 2000 Frb.
9. Lrs. Hermod Lannung (f. 1895, S 14) Svinget 18,3. tv., 2300 Kbh.S.
9. Glarmester John Erik Wiinblad (f. 30, '45) Vigerslev Vænge 60, 2500 Valby.
11. Lektor Bror Elberling (f. 20, '36) Platanvej 7, 1810 Frb.C.
23. Sales manager Niels Tuxen (f. 15, '31) Nordica Drive, Croton-on-Hudson, NY 10520, USA
24. Receptionschef Orla Rütt (f. 15, R 33) Skælskørvej 8, 4180 Sorø.
25. Ledningsmester Svend Gravsén (f. 20, R 36) Fredskovhellet 18, 34 Hillerød.
25. Dyrslæge Mogens Møller (f. 20, S 39) Abildgaard, 4270 Høng
26. Major Preben Nørhølle (f. 30, S 49) Maglestien 20, 2860 Søborg.
28. afd.sygepl. Anne Bringgaard (f. 40, '57) Næstvedvej 77, 4180 Sorø
29. Dir. Per Erik Lindegaard (f. 20, S 39) Elcano 24-3, Apt. 61, E-48008 Bilbao, Spanien.

»ska:« sidste kendte adresse; oplysning venligst til per Salling, 42 99 78 58

Soranske dødsfald

LEKTOR I STRUER

JOHANNES JOHANSEN

Timelærer ved Sorø Akademis skole
1934-39

13. marts 1909 – 26. juni 1990.

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 100,- i 1990. For medlemmer fra og med årgang 1983 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 65,-.

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon 33 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10

Kontingent m.v.

SOR-data
Soransk Samfund
Dr. Tværgade 30
1302 København K.
Kontingent:
giro 3 27 13 07

OBS – Årgang 90 er kontingentfri.

**Adresseændring skal i Skandinavi-
en ske til det lokale postkontor
(udenfor Skandinavien direkte til
kassereren).**

OBS – BETALING

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland, Sverige og i Island fremsendes fortrykte girokort. Udlandssoranere bedes **indbetale kontingent i check, trukket på en dansk bank**, da Samfundet ellers må betale **30,00 kr.** for at veksle en udenlandsk check. Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde u/ yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:
Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon 42 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
53 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
Tlf. 33 13 86 66 – Fax. 33 93 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
Tlf. 53 63 05 75 – Fax. 53 63 51 75

02079

1227

INGE MARGRETHE HESS

HESSVEJ 10
7120 VEJLE ØST

Adresseændringer og re-
klamationer rettes i Skan-
dinavien til det lokale
postkontor.

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK

Hovedvej 4
53 43 41 22

4400 KALUNDBORG

Slagelsevej 162
53 51 11 66

4500 NYKØBING Sj.

Autogården
53 41 11 22**LYNGE & SØN A/S**

INTERNATIONALT ANTIKVARIAT

SILKEGADE 11 - DK
1103 KØBENHAVN K.
TELEFON (01) 15 53 35Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. 53 63 01 25

**ADVOKAT
CENTRET**AHLGADE 49
4300 HOLBÆKSteen Harrsen
Møderet for HøjesteretMichael Abel
Møderet for LandsretJens Klokhøj
Møderet for LandsretFinn Jørgensen
Møderet for LandsretPalle Andersen
Møderet for Højesteret

Telefon 53 43 44 45 · Fax 53 43 01 12 · Giro 3 03 81 81